

ročilo svoje zalih „Drobtinice“ s prošjo gosp. urednika, ki se takole glasí: „Priporočam se spet častitim gospodom pisateljem, da mi blagovolijo poslati vsaj drobtinčico za prihodnji tečaj berž ko se bo dalo, ako mogoče, že pred jesenjo. Častiti pisatelji, katerih sostavki niso v pričujočem tečaju natisnjeni ali vsaj vsi ne, ki so se mi poslali, — ne da bi mi zamerili: saj vidijo, da ni bilo blaga kam djati, ker so vsi predali polni. Da mi še novih spisov pošljejo, prosim, da bo spet k leti gradiva dovolj.“

* Življenjepis apostolov slovanskih, sv. Cirila in Metuda, s posebnim ozirom na deželo horvaško, pride v horvaškem jeziku kmalo na svetlo. Spisal je obširno in kritično delo gosp. dr. Tr. Rački v Seni.

* V Petrogradu 1856, je iz tiskarne carske akademije na svetlo prišel „Bulgarski slovník“ spisan od Najdena Gerova. Ravno ta pisatelj je izdal leta 1856 tudi „Rusko-Bulharsky slovník“.

* Slovensko slovnico za Slovence od gosp. A. Janežiča, učitelja na višji realki Celovski, je c. k. ministerstvo za nauk in bogoslovje priporočilo ko šolsko knjigo v gimnazijah in realkah.

* Ravno je prišla na dan v „Novicah“ večkrat hvaljena gledišna igra v horvaškem jeziku gosp. Josipa Freudenreich-a „Graničari ili zbor na Ilijevu“, ktero je na svoje stroške izdal gosp. Kosta Stojišić. Drugo pot kaj več o ti igri.

Národne pripovedke iz okolice Varaždinske.

Od vučjega pastira.

Veli se, da je 'saki deseti sin vučji pastir. — Ako koj takov koj bi moral biti vučji pastir, neće biti, onda ga vuki nekak, gda spi, doneseju v šumu i 'se okol njegga naložiju ogenj i oni stojiju 'se okol. Gda se prebudi, vidi vukol sebe vuke i mora na nje paziti. Ako pak odide dimo, vuki ga opet odneseju, i ako onda odide, opet ga vu šumu doneseju, tak dugo, dok mora pri njih ostate. Ako kojega vuka pastir kam po kaj pošlje, nigdo mu nikaj včiniti nemre. Tak je bil jeden ovčar, koj je moral 'saki den po svojem slugi svojemu pastiru kiselo mleko pošiljati, kajti je vučji pastir ovčaru to išče, gda su se skup igrali, gda su bili mali, povedal, da on mora biti vučji pastir i mu mora mleko pošiljati, drugač on pošlje vuka i on mu ovcu odnese. Tak se je i dogodilo; gda ne je štel poslati mleka, došel je vuk i odnesel je ovcu. Ov ovčar je znal večkrat k tomu vučjemu pastiru dojtí, koj mu je povedal, da ako bi se gdo čez obruč, kojega mu on bi dal, štel pripeljati, onda bi on bil oslobodjen.

Od žune. *)

Pripovedaju, da je černa žuna spametna, ar ona zna onu travu najti, koja ima tu moč, da more 'saki zatvor odpreti, ma bil kak mu drago velik. Gda ima žuna mlade, onda je moći od nje naj legše dobiti onu travu. Ona ima vu luknji mlade, koju luknju načini detel s kljunom. Gda odide na pašu, onda ji treba s klinom zabiti luknju, da nemre vnuter. Gda se povrati, najde luknju zabitu i nemre do mladih, pa ide mam vu livade, i najde ovu, pa ide ž njum k luknji. A ov, kaj oče, da dobi travu, mora za toga prestri črleni robec ili sukno, pa oditi za koje drugo drvo, da ga ne vidi. Gda ona dojde i dotekne se s travum, taki klin odskoči od luknje, i pusti onu travu na robec, ar misli, da je ono ogenj zato, da neće, da bi gdo onu travu dobil v ruke. Onda on ide i zeme travu i robec, i tak postanu nekoi veliki tati, ar more onda ž njum 'saki zatvor odpreti, i ako je vu reštu odpadne 'se železje od njega. Da travu ne zgubi, more si dlava ili persta zarezati i travu nuter deti, da se zarase, pa onda nemre nigda zgubiti, a

*) Žuna, žolna, detalj, Specht.

gda mū je treba, samo z onim mesom dotekne, gde je ona trava. To je, kaj govoriuju, da je žuna pametna.

Moći je ovu istu travu iše na drugi način dobiti, najme v letu, gda se sego kosi. Onda višeput opade kosa koscu, ar prereže ovu travu, i 'sigdar, gda koju prereže opadne, makar kak jako nabita; mora opasti. Onda gda mu opadne, zna, da je onu travu prerezal, onda pobere one 'se trave, koje je onda prerezal, 'saku naj menjšu, i nese na tekuću vodu i meče 'saku po se. Koja ne je prava, 'saka po vodi dol plava, a koja pa je prava, ona suproti vodi pliva. Onda ju je spozual, da je ona, i onda si ju 'zeme.

Bil je negda jen pastir, koj je imel jednoga sina i koji jako bil je siromašen. On njegov sin zaljubil se je v eno devojku, koja bila je lepa marljiva ali jako siromašna. Zato ju on ne je mogel zeti, čeprem ga je ona jako rada imela. Tak gda je negda svoje govedo pri jedni šumici pasel v mislih zadubljen, kak bi si mogel pomoći, da more dragu svoju dobiti, na jenkrat čuje čvrkutanje mladih vtic. Ida v šumu i najde mlade v gujezdu jednoga drva. To bili su mladi od žune. On se na jenput seti, da žuna jednu travu pozna, s kojum 'se na svetu odpreti more, i da se ta trava more tak dobiti, da, ako se mladi njeni najdu, luknju zabiti treba s klinom i od zdoli metnuti robec. Gda stara dojde i vidi, da su ji mladi zabiti, odleti i doleti za neki čas z nekakvum travum vu kljunu, koju travu kak do klina donese klin odskoči i trava pade na robec. Deček kak to opazi, dotrči po travu. I kak ju je v rukoj imel, opazi pečinu i na tij pečini železna vrata. On metne na vrata onu travu i vrata se strašnim preskom odpreju, ali kak se odpreju, opazi jednoga starca, koji mu reče: evo, 'zemi si penez, kuliko goder očeš, ali pazi, da travu ne ostaviš nutri, onda ne buš više mogel nuter po drugi put dojtí po peneze. On od veselja skoči taki kupu žutakov, kajti on ne je znal, kaj su dragi kameni i drage druge stvari, nego nagrabi si punu torbu žutakov i od veselja pozabi travu. Za to kak van izide, štel je pak nuter, da si išče penez donese, ali kak se ozre, ne je več pečine nikakve bilo, kajti je nutri travu ostavil i tak je pečine ne stalo. Ali on itak dosta penez imel je, i kak je dimo došel, poveda ocu, kaj se je ž njim dogodilo. Otec ne je štel verovati, ali gda dukate opazi, razveseli se i reče: vezda, maj sinek, moreš zeti Maru. I gda je on došel svoji Mari, zapita ju, oče li ga ona zeti. I gda ji je povedal, kak je dobil tuliko blaga, onda mu ona odgovori: moj dragi, ti znaš, da Bog ljubečim pomoče, i ja bi tebe 'zela, da ti i nisi tak bogat postal išče rajši neg vezda, ar znas da

Ne je blago ni srebro ni zlato,
Neg je blago, kaj je srcu drago.

Kračmanov.

Novičar iz avstrijanskih krajev.

Iz doljnega Zagorja na Horvaškem se pise „Gosp. Listu“ 11. dan t. m.: Ako letošnje sterni gledamo, vidimo, da tu okoli po berdih in dolinah vse lepo stoji; reži so lepe, nenavadno velike, klasje visi, misliti se tedaj more, da je polno, al večkrat se goljufamo z očmi, kadar začnemo mlatiti, pa mlatimo prazno slamo; jari ječmen je lepši od ozimnega; oves je posebno lep; poslednji dež je ovsu in kuruzi pomagal. Vinogradi so rodoviti, vendar je viditi, da jim je silno vetrovno in deževno vreme ob času cvetja škodovalo; drobno jagodje se je začelo sušiti in če odpasti. Ni se prenagliti z vpitjem, da bo dobro; Bog zna, kaj še bo do jeseni. Iz gorice do kleti in gostivnice dolga je pot. Vино se dela mesca velikega serpana (augusta) in kimovca (septembra), to sta glavna dva mesca; ako sta ona lepa, tedaj se moremo nadjati dobre kapljice; težko bo letošnje vino dobro, ker nenavadni mraz spomladi in mesca maja ga je zlo zakašnil. Sena ni obilo, vendar dosti ga je in dobro je, kjer mu ni močno deževje škodovalo.

Iz Železnikov 12. julija. — Veselo je slišati, da se zlo povsod letos žetev dobro obnaša. Tudi okoli nas se pohvaliti smemo, da nam je dobrotna roka božja zitne polja obilno blagoslovila. Sená pa, kakor drugej, tudi tukaj niso ravno od več nakosili, ker mu je suša o svojem času rast bila prehudo zamorila, ob košnji zdaj pa dež nekoliko preveč nagaja. Cena sená je že toraj zdaj precej visoka. Upati pa je vendar, da se nam bo otava boljše obnesla, zakaj vsaki popoldan nam pohleven dežek zemljo dobro pomoči in nova trava je že na mnogih krajih tako lepo in veselo ozelenela, kakor da bi se nam bila ljuba spomlad zopet povernila. — Tudi sadja bi utegnilo v naših krajih prav obilno biti; češenj nam toliko iz sosednih hribov na prodaj donšajo, da bi človek kmalo mislil, vsako gojzdno drevó je letos češnje rodilo. Tudi orehov bo toliko, da že veliko let ne toliko. — Pretekli teden so Podlonkom in v Jelovci medveda sledili; eni so še clo pravili, da je eno kravo nekaj poškodoval. To je za naše kraje, akoravno imamo v bližavi visoke gore, vendar že redka prikazen, ker ljudje stare gojzde vedno bolje posekujejo in tako jemljejo divjim zverinam varno zavetje. Zdravje se nas, hvala Bogu, dobro derží, tudi o kaki živinski bolezni ga dozdej v naših krajih ni sledú. — Toliko za danes. Z Bogom! J. Levičnik.

Iz Ljubljane. Namesto gosp. prof. viteza Pachnerja, kateri pride na Dunaj, je gosp. dr. Alojzi Valenta, sedaj višji vojaški zdravnik in asistent porodničarstva v ces. zdravn. Jožefovi akademii na Dunaji, za profesorja porodničarstva v Ljubljani izvoljen. — Nenavadna suša, ktera že več časa terpi in je v okolici ljubljanski zamorila posebno otavo. je naredila tudi, da mnogim mestnim vodnjakom vode zmanjkuje.

Novičar iz raznih krajev.

Teržaški časnik je razglasil slovesnosti, s katerimi se bo obhajal prvi prihod vozov po železnici v Terst. 27. dan t. m. med 10. in 11. uro dopoldne bo privihral prvi hlapón z Njih Vel. Cesarjem in mnogimi gostovi. Svitli škof Teržaški gg. Jernej Legat bojo blagoslovili kolodvor in železnico. Zanimivo je, kar gosp. dr. H. Costa v „Triest. Zeit.“ od ljubljansko-teržaške ceste piše, rekoč, da cesar Korl VI. je leta 1716 prvi ukazal, véliko cesto med Ljubljano in Terstom napraviti, kjer so poprej blago le nosili ali tovorili. Leta 1719 je bila že toliko dodelana, da se je še dandanašnji navadna vožnja že začeti mogla, in leta 1728 se je cesar Korl VI. že sam v kočii s šesterimi konji iz Ljubljane v Terst peljal. Niše tedaj 130. let preteklo, in vsa druga vožnja se bo začela v Terst. Tako se svet preminja in čedalje boljše svojim potrebam zadostuje. Kjer je nekdej le tovor nosil blago in je dosihmal uboga živina véliko terpéla, bojo vprihodnje po vodenem sopúhu tirani vozovi po železnih šinah pripiskavali v Terst. — 15. dan t. m. so perve dela začeli za železnico koroško; slišali smo, da je imel ta začetek posebno slovesen biti, ker železnica bode koroški deželi v velik dobiček, zato (če je res, kar „Wanderer“ piše) so dali sreberno lopato napraviti, s ktero so važno delo začeli. — Ker hiša za podveržene ali najdene otroke na Dunaji državni ali cesarski kasi čedalje več stroškov leto in dan prizadeva (čez milijon gold., ker vsako leto ima kakih 7 do 8000 podveržencov prerediti), se sliši, da bi se ta naprava utegnila iz cesarske prenarediti v deželno. — Zavolj poslednjih laških prekucij so začeli nekteri francozki časniki govoriti, da se bo od angležke vlade terjalo, da naj ne terpi Lodru-Rollin-a, Mazzini-ta in drugih glavarjev evropskih prekucij v svoji deželi (na Angležkem), odkodar v varnem zavetji podpihujejo žerjavico nepokoja in punta po drugih deželah. — Novi državni zbor v Parizu se ne bo pred snidel kakor v postavnem času:

januarja ali februarja. — Judom je sopen spodletelo v državni zbor angležki kot poslancóm izvoljenim biti. Veliko let si že prizadevajo za to; tabart je ministerstvo samo to reč sprožilo, pa v zgornji zbornici je bilo 139 glasov za-njo, 173 pa zoper nje predlog. — Sliši se, da turška, avstrijska in angležka vlada hočejo dovoliti zedinjenje Moldave in Vlahije, ako se vse terdnjave obéh dežel izročijo Turkom. — Od glasovitega roparja Dabeka, ki je bil pred nekimi leti strah in groza vsi poljski deželi, piše „Czas“ neko strašno zvijačo. V ječi v Kraljevcu je hudo zbolel; prosi duhovna, kateri ga obiše; ko ga duhoven zapusti, vidi čuvaj, da ropar terdo spi; ker mu pa le predolgo spi, stopi bliže in najde — merliča, pa merlič ni bil ropar, ampak duhoven, v čigar otleki je razbojnik iz ječe všel. — Kako dolgo zamore pès brez jedi in pijače živeti je unidan skušnja v Berolinu učila. Nekdo se je podal od doma na daljno pot; čez 17 dni pride domú in najde ubogega psička še živega!

Slovó

od čast. gosp. J. Grašič-a, c. k. profesorja na gimnazii Celjski.

Tiho pričakuje vsa narava temno noč.
Kadar u zahodu zlato solnčice zahaja.
Pa serce u grudih nam omamlja skrita moč,
Dviga kviško kviško do nebeškega je raja;
In kdor sence iskal prej pod hrastom ond širokom,
Se ozera zdaj na hribe zlate tužnini okom.

Gledam, stari može, solznimi i Te očmi,
Ah! ker Te, dragi oče, prijatelj zapustiti
Čas nemili in natvore zakon mi veli;
Preje pa, ko se od otca hočem še ločiti,
Molim te, prepevaj ti moža, prijazna Vilo!
Napni mične svoje strune, jih prebiraj milo.

Den pomladni vabi u zeleni mene log!
Tú donijo brezštevilnih pevcov zbrani kori;
Slušam, slišim: „Blagor, ki mu dal je Bog
Takovega brodnika po vihrajočem morji.
Ki razumom obveslaja skalo, oku skrito,
Svoje vse pripelje u deželo mirovito!“

„Srečen, ki se Scili in Karibdi ognil je,
Srečniši, sirenskega ki glasa ne posluša:
Zašel je na potu, vse zgubil Odisej vže,
Gluha vendar zapeljivem petju njega duša.
Brodi po darilo k Hesperidnem zlatem kraju,
Brodi. blažen zupustivšinas, prot večnem raju!“

„Z Bogom!“ jednoglasno kliče Tebi tužni zbor
U življenji verno obdajoče Te mladine;
Ako ravno bodeš v miru nas zapustil skor,
Serca pak hvaležnega spomin nikolj ne mine; —
Vejico posadim na predrago mu gomilo,
Slavulj pel po Tebi bode ondi pesem milo. —

J. Gersakov.

O besedi rod, a, o.

Rod-a-o znamenuje med Belimi Krajnci polno, jako polno, stockvoll. n. p. „slive, češnje, hruške so rode“. „ajda je roda“; vendar bi se jako motil, kdor bi mislil, da je rod-a-o enako z roden-na-o, ali rodovit-a-o fruchtbar, zakaj nikoli se ne reče: „zemlja je roda“, li češnja, jablana in vsake verste sadonosno drevó je rodo, kadar se pod sadom podvija, pa tudi ajda je roda, kadar ima prav véliko dobrega zernja; nanaša se tedaj rod-a-o pri teh rečeh le na sad, pa ne na zemljišče.

Dizen, dízni, se pravi žica pri kamni med B. Krajnci. Kobe.